

Καρδιακή παρασκευή και καθαρότητα,
ώστε να ακτινοβολεί η Βασιλεία ἔσωθεν...

**Ἡ εὐθύνη καὶ ἡ ἐπαγρύπνησις τοῦ Ἐπισκόπου,
ὁ Χριστὸς ποὺ ἔρχεται καὶ ὁ Χριστὸς ποὺ ἦρθε***
Θολὸς καὶ ἀμαρτύρητος ὁ εἰκονισμὸς τῶν Ἐσχάτων

Ἡ Διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων (ἢ ἀπλὰ Διδασκαλία), ἓνα Χριστιανικὸ κείμενο τοῦ τρίτου αἰῶνα, περιγράφοντας τὰ καθήκοντα ἑνὸς Ἐπισκόπου, ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων, ὅτι πρέπει αὐτὸς

- νὰ εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὴν διδασκαλία τῶν ὀρφανῶν, τὴν βοήθεια πρὸς τὶς φτωχὰς χήρας καὶ τὴν ἀγορὰ τῶν ἀναγκαίων γιὰ τὴν σίτιση καὶ θέρμανση τῶν ἀπόρων,
- ἐνῶ συνάμα πρέπει νὰ ἐπαγρυπνεῖ γιὰ τὶς εἰσερχόμενες στὴν Ἐκκλησία **οἰκονομικὰς δωρεάς**: νὰ μὴν τύχει καὶ διοχετευτοῦν σὲ πρόσωπα (καὶ σκοποὺς) ποὺ δὲν τὶς ἔχουν πραγματικὰ ἀνάγκη ἢ νὰ μὴν προέρχονται ἀπὸ ἔνοχους καὶ ἀδίκους ἀνθρώπους.

Εὐθύνη γιὰ ὀρφανά, χήρας καὶ ἀπόρους ἀπὸ τὴν μία πλευρὰ, καὶ **ἐπαγρύπνηση** γιὰ τὶς προελεύσεις καὶ τὶς κατευθύνσεις τοῦ χρήματος ἀπὸ τὴν ἄλλη.

■ Ἦδη ἀπὸ τὸν τρίτο αἰῶνα, ἡ Ἐκκλησία σύστηνε μετ' ἐπιτάσεως στοὺς Κληρικοὺς νὰ μὴ δέχονται γιὰ τὶς Ἐκκλησιαίους δωρεὰς πλουσίων ἐκμεταλλευτῶν.

(*) Μέρους ἑνὸς πολὺ ἀξιοπρόσεκτου ἄρθρου τοῦ Βασίλη Ἀργυριάδη, «Πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει; - Μικρὸ σχόλιο γιὰ τὶς προελεύσεις καὶ τὶς κατευθύνσεις τοῦ χρήματος ἐν Ἐκκλησιαίς», περιοδ. «Σύναξη», ἀριθμ. 138, Ἀπρίλιος - Ἰούνιος 2016, σελ. 37 ἑ.

- Ἐπιμέλ. ἡμετ.

Μάλιστα, οί Διαταγές τῶν Ἀποστόλων (κείμενο τοῦ 4ου αἰ., πού περιλαμβάνει καί μεγάλο μέρος τῆς προαναφερθείσας *Διδασκαλίας*), ζητᾶ ἀπό τοὺς Ἐπισκόπους νὰ θεωροῦν **μυσαρῆς** τέτοιες δωρεές καὶ **νὰ τὶς ἀποποιοῦνται**, ἀκόμα καὶ ἂν ἡ Ἐκκλησία τους βρῖσκεται σὲ ἔνδεια καὶ κινδυνεύει νὰ καταστραφεῖ.

* * *

Ἔνστασι: Δὲν πρέπει νὰ εὐπρεπίσουμε τὸν ναό; Τὸ χρῆμα πρέπει πάντα νὰ κατευθύνεται πρὸς τοὺς ἀπόρους; Δὲν πρέπει νὰ προσφέρουμε ὅ,τι ἀκριβότερο καὶ πολυτιμότερο ἔχουμε σὲ ἄμφια καὶ ἐκκλησιαστικὰ σκεύη, προκειμένου νὰ συμβολίσουμε τὴν **λαμπρότητα τῶν Ἑσχάτων** καὶ νὰ δηλώσουμε ἔτσι πόσο ἀκριβὰ τὴν ἀποτιμοῦμε μέσα μας;

Ἡ ἐν λόγῳ ἐνστασι εἶναι πολὺ δυναμικὴ καὶ ἡ ἀντίκρουσθι τῆς σχεδὸν αὐτονόητῃ γιὰ πολλοὺς. **Ἐν** τούτοις, ἔχει ἐκφραστῆ ἐνίστε καὶ ἀπὸ ἔγκυρα θεολογικὰ χεῖλη, ὅποτε ἀξίζει νὰ τῆς ἀφιερῶσουμε δυὸ ἀράδες, ἔστῳ γιὰ νὰ ὑπενθυμίσουμε ἀπορητικὰ τὸ αὐτονόητο¹.

- **Συμβολίζεται τάχα ἡ λαμπρότητα τῶν Ἑσχάτων** περισσότερο μὲ τὴν πολυδάπανη χλιδὴ τῶν ὑλικῶν μέσων ἀπ' ὅ,τι μὲ τὴν ἀνέξοδη (ὕλικά-οικονομικὰ) καθαρότητα καὶ εὐταξία τῆς Ἐκκλησίας (ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ);

- **Εἶναι ἄραγε τὰ δαπανηρὰ χρυσοποίκιλτα ἄμφια καὶ τὰ πολύτιμα πετράδια** πάνω τους (πόσο μᾶλλον, οἱ φτηνῆς ἀπομιμήσεις τους), ἱκανότερα νὰ βαστάξουν τὸν εἰκονισμὸ τῆς **Βασιλείας** ἀπ' ὅ,τι ἡ ἀπέριττη καὶ οἰκονομικὰ ἀμελητέα **λευκότητα τῶν ὑφασμάτων τους;**

- **Γιὰ νὰ εἰκονιστῆ ἡ ἐρχόμενη Βασιλεία** καὶ νὰ δηλωθεῖ τάχα πόσο «ἀκριβῆ» εἶναι μέσα μας, ἀπαιτεῖται ἄραγε νὰ καταβληθεῖ ἱκανὸ χρηματικὸ τίμημα σὲ ἄμφια καὶ σκεύη, ἢ μήπως ἀπαιτεῖται μᾶλλον νὰ καταβληθεῖ τὸ «τίμημα» σὲ **καρδιακὴ παρασκευὴ καὶ καθαρότητα, ὥστε νὰ ἀκτινοβολεῖ ἡ Βασιλεία ἔσωθεν;**

* * *

1. Ἐξαντλητικὰ τεκμηριωμένη ἀντίκρουσι μπορεῖ κανεὶς νὰ βρεῖ στὸ ἐξαιρετικὸ ἄρθρο τοῦ **Θ. Ν. Παπαθανασίου**, «Ἡ ὁμορφιά θὰ καταστρέψει τὴν Ἐκκλησία;», περιοδ. «Θεολογία» 83.2 (2012), σελ. 199-219.

Ὅποιος ἀπαντᾷ πονηρὰ στὰ παραπάνω «μὴν ἀποκλείεις τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, χρειάζονται καὶ τὰ δύο», θὰ πρέπει νὰ μᾶς πείσει

• πῶς ἱεραρχοῦνται ἱκανοποιητικὰ αὐτὰ τὰ δύο γενικῶς, ἀλλὰ καὶ εἰδικῶς, στὶς συνθήκες τῆς ἐλλαδικῆς οικονομικῆς κρίσης, ἐν ἔτει 2016;

• πῶς ἰσορροπεῖ ἡ εἰλικρινῆς ἔγνοια γιὰ τὴν φτώχεια τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν σπατάλη χρημάτων γιὰ τὴν ἀνέγερση περιττῶν κτιρίων, τὴν ἀγορὰ πανάκριβων σκευῶν καὶ τὸν δαπανηρὸ εὐπρεπισμὸ νῶν καὶ ἀμφίων;

• νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ, τέλος, πῶς γίνεται νὰ ἔχει ὑπερπλεονάσει στὶς μέρες μας ἡ χλιδὴ τῶν ὑλικῶν μέσων, καὶ ἐν τούτοις νὰ φαντάζει τόσο τραγικὰ θολὸς καὶ ἀμαρτύρητος ὁ εἰκονισμὸς τῶν Ἐσχάτων²...

* * *

Εἶναι τουλάχιστον παράδοξο (ἂν ὄχι ὑποκριτικὸ) νὰ παλεύουμε «θεάρεστα» νὰ συμβολίσουμε τὸν Χριστὸ πού ἔρχεται, τὴν στιγμή πού δίνουμε συνεχῶς τὴν ἐντύπωση πῶς ξεχνᾶμε τὸν Χριστὸ πού ἦρθε: τὴν κένωση τῆς Σάρκωσής Του, τὴν ταπείνωση τῆς ἐν σπαργάνοις Γέννησής Του, τὴν ἐσχάτη πτωχεία τῆς ἐπίγειας βιοτῆς Του.

→ «Οὐδὲ γὰρ σκευῶν χρεῖαν ἔχει χρυσῶν ὁ Θεός, ἀλλὰ ψυχῶν χρυσῶν»³.

□

2. «Μία λαμπρότητα πολύχρυση καὶ ὑπερπολυτελής (ἀκόμα κι ἂν πρόκειται γιὰ χρυσὰ ἀφταστης τέχνης καὶ γιὰ πολυτέλεια ἀνέγγιχτη ἀπὸ τὸ κίτς), μπορεῖ νὰ παραπέμπει καὶ σὲ ὅ,τι πιὸ ἀντιεσχολογικό: στὴν πιὸ ἔντονη ἐνθαδικότητα, στὴν μεταφυσικὴ ἐπευλόγηση τοῦ πλουτισμοῦ, τῆς ἰσχύος, τοῦ πνεύματος τοῦ αἰῶνος τούτου. Μία ὁμορφιά πού θὰ παραπέμπει σὲ αὐτὰ, ναί, εἶναι μιὰ ὁμορφιά πού καταστρέφει τὴν Ἐκκλησία» (Θ. Ν. Παπαθανασίου, «Ἡ ὁμορφιά...», ὅ.π. σελ. 207-208).

3. Ἰωάννης Χρυσόστομος, Ἰγὸμνημα εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, 50, PG 58, 508-509.